

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt - kr.  
Félévre . . . . . 5 " " "  
Negyedévre . . . . . 2 " " "  
Egy hónapra . . . . . 1 " " "  
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**  
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**



Hirdetési díj:

Hat hónapig heti sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többes-  
hirdetéseket alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-  
den külön beiktatásért 30 kr.

## A Habsburg-család házi törvényei.

A magyar sajtó az öröm, az őszinte szeretet hangján emlékezik meg arról a házasságról, melyre Ferencz Ferdinánd trónörökös a közel jövőben lép. Szabadságszerető nép vagyunk. Lelkünk rokon szenvvel övez körül minden oly eseményt, amelyben a szívós akarát, a férfias elhatározás szerez nemes győzelmet százados intézmények avult formáságain.

A trónörökösnek Chotek grófnővel kötendő házasságában a férfias elhatározásnak ilyenmü győzelmét látjuk, s a meleg rokonszenv, melylyel ez eseményt tárgyaljuk, nem említve a magyarnak uralkodóháza iránti mindenkor hű szeretetét, nagyrészt e tenyből származik.

Ferencz Ferdinándnak Chotek grófnővel való házassága azonban nem egyenrangú, s minthogy az 1723. évi 2-ik törvényzikk az egyenrangúságot megköveteli, a trónörökösnek esküt kell tenni arra, hogy a trónöröklés rendjét részleteiben is szabályozó házi törvényeket majdani trónrajutása után is tiszteletben fogja tartani, a mi annyit jelent, hogy a trónörökösnek e házasságból származó gyermekei a trónra igényt nem tarthatnak.

Ez esküt az ország törvényei közé iktatják, minélfogva Ferencz Ferdinánd nem csak az uralkodó házzal, de Magyarországgal szemben is kötelezi magát ígéretének megtartására.

Hogy azonban Magyarország ezt az ígéretet, valamint egyáltalában a magyar királyi trónon való utódlást kellően ellenőrizhesse: szükséges a parlamentnek ismernie a Habsburg-család házi törvényeinek erre vonatkozó rendelkezéseit. Sajátságos, hogy a magyar országgyűlés még soha sem kívánta kellő nyomatékkal e rendelkezések bemutatását; pedig azok, amennyiben a trónutódlásra vonatkoznak, a magyar közjognak sarkalatos kiegészítő részei. Az 1723. évi 2-ik törvényzikk csak azt állapítja meg, hogy a trónutódlásra jogosultnak törvényes házasságból születettnek, katolikus vallásúnak és ausztriai főhercegnek kell lennie; de hogy ki nevezhető lege artis ausztriai főhercegnek, azt a törvény nem említi. Erre nézve a házi törvény rendelkezik. Már most, hogyan ellenőrizhesse a magyar törvényhozás az 1723. évi 2-ik törvényzikk végrehajtását, ha nem ismeri a házi törvényt. És valamint szükséges a házi törvény ismerete, épp úgy szükséges az is, hogy a magyar trónra igényjogosultak, azaz III. Károlynak, I. Józsefnek és I. Lipótnak mindkét nembeli leszármazói nemcsak a királyi család főudvarmesteri hivatalában tartassanak nyilván, hanem nyilván tartsa őket maga a törvényhozás, a mint nyilván tartja például az örökjogu főrendeket.

Kétségen kívül igen fontos az állam kormányzása szempontjából a trón

örök-ének ez a lépése s ha tiszteletteljes kézzel leszedjük róla az idilliség rózsáit, a monarchikus elvnek bizonyos sérelmét lehetetlen eltagadnunk. Mert annak, hogy egy nemzet lemond arról, hogy minden esetben maga válassza ki, hogy ki a legjobb, a legképesebb a nemzetet való uralkodásra s ezt a hivatást leteszi egy bizonyos uralkodó család kezébe s elszenvedi sokszor az elv érdekében gyöngé és képtelen egyének uralkodását is: erkölcsi és állambölcsészeti igazolása csakis az, hogy az uralkodó család nemzedékeken keresztül átélte felsőbbbbséges helyzeténél fogva, a társadalom összes köreiben való felülemelkedésénél fogva, minden képzelhető emberi becsvágnak és személyes érdeknek a királyi hatalomban való kielégülésénél fogva, ugyszólván felsőbb rendü emberi életet él, pártatlanságra, végtelen nagylelkűsége tesz szert s így kiválóan alkalmas lesz arra, hogy az állam kormányzásánál önös személyi érdekektől ne vezetteesse magát, hanem az állam közjává tartsa mindig szeme előtt és ezt a közjót gyakorkorított szemmel és tárgyias belátással ismerje föl. De ha az uralkodó házassága által ugyszólván leszáll népének egy bizonyos töredékéhez, akkor az ő nagy uralkodói pártatlansága már nehéz próbára vetődik s akkor uralkodói élete mellett egy külön családi életet is él, a melynek érdekei néha ellentétesek lehetnek. Csoda volna-e például, ha mi ma-

## A légyott.

A „Debreczen» eredeti tárczája.

Írta: **Hartl Mitius.**

Fordította: **M. Bíró Irén.**

Fridnon! te francziacrszági paradicsom! Ez a kifejezés nem sajátom, azt hiszem, hogy valahol olvastam, de mi sem fejezheti ki jobban elragadtatásomat, midőn Fridnonra, e földi paradicsomra gondolok.

Barátom, Vermeille Armand báró, ott építettett egy nyaralót a várkert közelében; ha régi szokása szerint, holdfényes éjjelenként kikönyökölt ablakába a fülémile eneket hallgatni, a királyi kert virágai feléje árasztották illatukat.

Szegény báró! Az emberek azt mondják; hogy lelke elsötétült; igaz, hogy sohasem hallottam őt nevetni. Nem mutat sem örömet, sem bánatot. Semmi sem érdekli, csupán a trianoni várkert és enyhe holdfényes éjszaka.

Ezelőtt tizenöt évvel — Armand még akkor fiatal vidám lovag volt — Trianonban gyakran tartottak fényes ünnepélyeket. A nemesség ott tartotta találkozását, tableaux vivants és bal champétre napirenden voltak.

Egy ilyen multság után — a jókedv a tetőpontra hágott és folyt a pezsgő — Armand egyedül ment gyalog lakására.

A várkerthez érve megállott. Gyönyörű nyári éjszaka volt, a hold varázsfényvel árasztotta el a bokrokat: egy különleges virágot, mely alig öt lépésnyire tőle a sötét háttérből kiűnt.

A fiatalisággal járó pajkosság, vagy az élvezett pezsgő volt az oka . . . elég az hozzá, hogy Armand átugrott a kerítésen, hogy a virágot leszakítsa.

Már egészen közel volt hozzá, midőn egyszer e ezüstsengésű kacagást hallott és a bokrok közül egy bájos fiatal hölgy lépett elő, drága csipkeruhában; Armand sohasem látott nálánál szebbet. Es mégis, közelebből tekintve, arca ismerősnek tetszett. Mintha már látta volna valamikor, de hol . . . hol?

A hölgynek bizonyosan az udvarhoz kellett tartoznia; de hogy jött ide, éjjel után és olyankor, mikor a császári család Párisban időz?

A jelen pillanatban nem gondolkozhatott ezen tovább, zavartan hebegett pár bocsánatkérő szót bátor bejövetele miatt és távozni akart.

A hölgy nevetve vállára ütött legyezőjével.

— Kedves báró, ön el van fogva. Szívesen megbocsátom önnek, hogy virágomat le akarta szakítani, mivel ezáltal nekem egy vidám órát szerzett, mert borzasztóan unatkozom.

Armond még nagyobb zavarba jött.

Azt mondta, hogy az ő virágját akarta leszakítani, mintha ő is a császári családhoz tartoznék és bárónak szólította tehát a hölgy ismeri őt.

Hasztalan törte fejét, hogy a hölgy nevére visszaemlékezzen; de nem volt hozzá bátorsága, hogy azt megkérdezze, mert ezzel elárulta volna, hogy bár be volt mutatva, de már egészen elfeledte, a mi egy hölgyre nézve mindenesetre sértés. Az ismeretlen nem kérdezősködött Armandtól, hanem karját az övébe öltve, nevetve és beszélgetve sétált a kertben. A hold mindkettőjük arányát a kavicsos útra vetette, és Armand, ki csakhamar elfeledte féltékenységét, titokian örült a bájos éjszakai kalandnak és elragadtatva szemlélte a mellette haladó nyuláok alakot, ki most igazi királyi magatartással állott meg mellette.

— Valja be, kedves báró, mondá, hogy különösnek tűnt föl önnek, hogy ebben az órában itt talál, de engem nem úgy kell megítélni, mint a mostani hölgyeket. Azt mondják, hogy az éjszaka nem barátja az embereknek.

Milyen ostobaság! Nekem úgy tetszik, hogy épp ez az idő, mely az emberek gyöngeségeit és hibáit éles világításba helyezi. Hasonlesést, háládatlanságot, kegyetlenséget!

Sohajtott és megvetőleg mosolygott.

gyarok, legnagyobb hódolatunk mellett is a leendő királyi hitves iránt, bizonyos aggodalommal néznők a cseh arisztokráciának a királyi székhez való szokatlan nagy közeledését e házasság által, jól tudván a múlt tapasztalataiból; hogy ez az arisztokrácia mindig veszedelmes volt a magyar függetlenségnek s mindig legelső harcosa a birodalmi szövetségi politikának. Ezt példaképp hozzuk föl. Mert tudjuk, hogy a királyi hajlandóság a jövő politikai esélyek között irántunk megfogytatkozni nem fog s hogy a tiszteletrémeltő királyi hitves e nemzet szeretetét és hódolatát nagy belső értéke szerint méltányolni fogja. Ezeiben magyar vér is folyik, a Huszár és Berchtold nemzetség kitűnő magyar vére. Talán Frigyes királyi herceg pozsonyi udvarában hazánk szép, fejedelmi nyelvét is megtanulni alkalmat volt s ez alkalmat nem szalasztotta el. Most már csak azt óhajtjuk, hogy ha megismerte nyelvünket, ismerje meg szívünkét is s legyen munkás abban, hogy ez a nemzet, amelynek valóságos nemzeti udvartartásban és magyar udvari életben, a költőtől megénekelte Daliás idők óta alig volt része, a nemzeti állami élet e fényes középpontját újból visszanyerje.

Az uralkodó házakban az egyenrangú házasságnak etikai hasznán kívül az a haszna és indító oka is megvan, hogy ez által az uralkodóház és az állam hatalma erősödik és a nemzetközi békének mind több garanciái épülnek föl benne. Chotek grófnő ezt nem hozza ugyan magával, de megjelenése lehet isteni rendeltetés. A mi történetünkben a királyi asszonyok nevezetes hivatást töl-

töltek be sokszor s legujabb történetünk egyik legfényesebb lapján a gyászos királyasszony neve tündöklik, a kit követni dicsőség minden asszonynak a földön. És másfelül lehet Chotek Zsófia a béke galambja is, aki Ausztria népeinek az államot fölbontó elkeseredett harcok után a kiengesztelődés olaját hozza.

## Debreczen, június 26.

**Allandó krónika.** A vallási fanatizmus, melynek undok nyavalyájától ezideig meglehetősen meg volt kímélve a mi hazánk, egyre-másra felüti fejét s mutatja a káros állapotot, a mivel a papi uralom garáda cinkosai nemzeti életünket megromtani nem atalják. Két rev-rendás mákvirágról kaptunk hírt a mai nap folyamán, két lelketlen lelkészről, kiknek nem a szöszéken s isten oltára előtt, de másutt volna helye; hogy hol? — arra feleljenek meg a két felhaborító hír olvasói:

### I.

„A ki nem katolikus, menjen rabolni!” Sokat foglalkozunk Szeghalom vidékén egy nyitott nyilatkozattal. Ebben a következő épületes dolgok foglaltak:

Riggl Zoltán hírlapkiadó és Király Imre órászeghalmi lakosok jelentkeztek Szabó Sándor szeghalmi r. kat. plébánosnál a végből, hogy a ref. vallásra való átérésüket bejelentésük; mire Szabó ezen kérelmekre azt mondta nekik:

— Mag maguk akarnak valamit? Hiszen minden tisztességes ember katolikus; látja, Csánki ügyvéd és Csánki főszolgabíró is református papnak a fia s mégis katolikus leányt vett el. A ki nem katolikus, az menjen rabolni, gyilkolni!

### II.

Wolf Ede pénzügyőri szemlésez Budapestről betegesen vitette el magát Gyimesen lakó édesanyjához s elkísérte őt betegségé-

ben hű ápolója, szerető neje is. Mikor a beteg tudva, hogy napjai meg vannak számlálva, a halo'ti szent-égekben óhajtott részesei, a lénczi róm. kath. plébános meztagadta róle a vallás u első vigaszt azzal, hogy a beteget csak úgy részesítheti az utolsó kenet szent-égekben, ha előbb elvállik izraelita felesegétől [kivel pár évvel azelőtt kelt egybe oly megállapodással, hogy a házasságból születendő gyermekek mind az apa vallását az r. katholiku vallást követik: vagy ha felesége szintén áttér a r. kath. vallásra. A szegény betegnek így vallási vigaszt nélkül kellett meghalnia. Most azan következett a gyászoló család nagy keserve s a község megbotránkozására a temetés meztagadása ugyancsak a plébános részéről.

Vége a község jegyzőjének közbenjárására a nyitrai ev. ref. lelkész ment ki, a temetést vezetni, mely nagy részvét, mellett ment vegye. A ref. lelkész megható beszédet mondott a koporsó felett, melyet Győr megyéből átment diszruhás pénzügyőrök vettek körül. Egy egész falu kath. lakossága meg volt botránkozva a plébános eljára s a miat.

**A trónörökös házassága.** Ferencz Ferdinánd márkájában gazdag erei vannak a magyar vérenek Huszár Berchtold család révén. Huszár Józsefnek, Hontm-gye egykori alispánjának volt leánya Huszár Mária csillagkeresztes hölgy férjhez ment Berchtold grófhoz. E frigyből született Berchtold Mária, a kinek férje lett Chotek Károly gróf. Ennek fia Chotek Bohuszláv gróf, Zsófia apja. A most élő Huszár Bela negyedagon nokatestvére Chotek Zsófia grófnőnek.

## Debreczen fejlődése.

Még egyszer az egészségügyi bizottságról.

Dr. Burger urnak a válasza után nem az a kérdés, hogy helyes volt-e az egészségügyi bizottság véleménye, hanem az: volt-e nekem okom arra, hogy az ő első cikkét zokon vegyem és miatta felszólaljak ő maga

Armand készséggel dicsérte az éjszakát, melynek e bájos kalandor köszönhetette.

— Csöndesség van Trianonban, monda a hölgy, mik a mostani ünnepélyek a régiekhez képest. — Az udvar most többnyire Versaillesben van, ami helytelen dolog. Trianon tündéri szép! Tudja meg báró, folytatta, mialatt legyezőjét kinyitotta, milyen kellemes volt itt, mikor még a jó Luis élt, a pástorjátékok aranyos idejében... de mit tud ön erről!

Miután Armand állította, hogy ő is olvasott és hallott erről, gondolkozva folytatta:

— Damon és Phyllis és a bájos kis Chloé, ez volt az ingerkedés és kacerkodás s midőn rátsaláltak egymásra...

— S midőn rátsaláltak egymásra... ismételte Armand halkán és a nő karját kebléhez szorította.

Most sétájokban épp egy kis Amor szoborhoz értek, mely csintalanul mosolygott feléjük. Az ismeretlen jobb kezével hizelegve végig simította a szobor göndör kis fejét.

— Szegény kis Amor — monda, még mindig ugyanazt a játékot folytatod? Hagyd abba, úgy is hiába!

— És ha már késő lenne és Cupidó nyila már engem talált volna? — szölt Armand hévvel.

A hölgy hosszasan, komolyan tekintett reá.

— Az szomorú volna önre nézve, monda — mialatt kissé reszkedett — válnunk kell.

— Valni, kiállott föl Armand, a viszontlátás reménye nélkül?

Az ismeretlen, szavait mintegy erősítve, karját fölemelte, arca mindinkább halványabb lett és egész halk hangon felelte:

— Ha szavát adja, hogy innen azonnal távozik, úgy megígérem önnek, hogy velem találkozni fog. A legközelebbi udvari bálon Párisban!

— Tehát a viszontlátásig, monda Armand halkán, meghajította magát és kezét csókoit.

A nő elfordult és csipkekedője, melybe beburkolozott, kissé félre csuszott s Armand tisztán láthatta, hogy nyaka körül egy keskeny piros vonal van, mely úgy néz ki, mint egy sor apró koráll-füzér.

A kijáratnál még egyszer visszatekintett, ott állott ő egy fához támaszkodva és barátságosan intett feléje. Alakja a holdfényben tündéri szép volt.

Armandot boldog mámor fogta el; vére pezgett, lélekzete akadozott.

Ez olyan kaland volt, mely az elkényeztetett párisi is fölzárgatta, amilyen Vermeille Armand báró volt.

De nem csupán a titokzatosság volt, mely gondolatait betöltötte; Armand először érezte szívét gyorsabban dobogni; be kellett vallania, hogy az ismeretlen iránt komolyan érdeklődik és talán szereti is.

Szereti, a nélkül, hogy a szeretett leny nevét tudnók, szomorú dolog. Armand ezentúl Párisban egy este tíz szalonban is megfordult, mert azt remélte, hogy találkozni fog ő vele, de hiába!

Majd Párisban, majd Trianonban volt.

Úgy futott az utcákon mintha a vagonát az utcán elvesztette volna. Minden színházban és hangversenyen jelen volt. Elmodta százszor, hogy az egész csak álom volt, merész fantáziájának szüleménye, egy bohó játék, a melynek a pezsgő volt a szüleménye, de épp oly gyakran felkiáltott: — Nem, nem, az lehetetlen, olyan élénken almodni nem lehet: várni fogok a legközelebbi udvaribálig.

De eddig még sok idő fog eltelni, mert még csak nyár közepe volt és farsang előtt nem volt udvari bál. Tehát nem volt más bátara, mint türelmesen várakozni. Armand folytonosan mulatott az ismeretlen elakarta fe-

ledni, de most is érezte a találkozás varázsát és ha szemeit becsukta — előtte volt az ismeretlen szép nő és a legszebb álmokat róla ámodta.

Ez az élet majd m az örületbe kergette Armand láthatólag hanyatlott, faradt és sápadt volt és idegesség dolgában bármelyik udvari hölgyel vetekedhetett volna.

Vége elérkezett a 1867-ik évi farsang és az első udvari bált jelentették. Nagyszerű álarcosbálra készültek, mely annál fényesebbnek ígérkezett, mivel akkor Párisban sok idegen hatalmasság tartózkodott, kik már megígérték jelenlétüket.

Már jóval előtte nagy előkészületek folytak és Paulin és Constance divatteremből a legeredettebb toilették kerdték ki.

Barátom lazus izgatottságban volt, száz tervet is készített jelmezek és ismét mindet felrevetette.

Vége eszébe jutott, hogy a szép ismeretlen elragadtatással emlékezett meg a pástorjátékokról; tehát elhatározta, hogy egy «bergér» jelmezében fog megjelenni és igen csinosan nézett ki selyem öltözésben, csipkebojtva és gyémántokkal, a fehér paróka is jól állott arcához.

Feltűnést keltett és csakhamar egy hercegnő választotta táncosául. Ez idő alatt aggodva nézett körül, minden perczen belépni vélte az idegent, szórakozott volt, és folyvást a bejárat felé nézett. De órák multak és ő nem jött.

Vége az óra már félt ütött, mikor mosolygva közeledett feléje, bájosan meghajította magát és így szölt: «Mevoilà». — Ez oly természetes és egyszerű volt, Armand feszült várakozással nézett a titokzatos légyott elébe, számtalan megszólítást készített elő, — nehogy helyzetben zavarba jöjjön és ő a hölgyek könyedségével mosolygva válaszolá: «Me-

is erre fektette a fősúlyt, mert sem a mult-kori állításainak a támogatására, sem az enyéimék czáfolására nem hoz fel egy érvet sem. Ugy látszik, ezze bizonyítja, hogy »tárgyilagoss, sem igazságos nem vagyok, a mikor azt mondom, hogy ő a bizottságot megróta. Az is nagy igazgatatlanság tőlem, hogy cikkében az egészségügyi bizottságnak vétkes gondatlansággal való vádolását látom.

Lássuk tehát, mi van abban a cikkben. Azt mondja dr. Burger ur: »ama bizottságok az oda utalt kérdések és feladatokra, úgy ahogy az előadó tanácsnok urak véleményéhez alázatos és reményteljes mosolylyal hőlíngatják talán egyebire hivatott fejeiket, mondják rá a dobszót, sem elégnék, sem épületesnek, de legkevésbé a kérdéses ügyek érdembeli tárgyalásának — legalább a magam részéről — nem tartom.« Tehát a bizottság tagjai, bizonyos vagyai teljesülésének reménye fejében »érdembeli« tárgyalás nélkül alázatosan mindent rahagnak, amit a tanácsnok kíván. Aztán mért történhet ilyen visszaélés azon a gyűlésen? Azért, mert »az ugynevezett szabadelvű párt és a hivatalnoki kar mindegyike csak nem dicseretes buzgalma pártunk tagjait a bizottságból kizárta.« Nem az a baj, hogy tehetséges embereket hagytak ki, hanem hogy »pártunk« tagjait. Ebből az következik, hogy épen a pártállás az, ami az állítólag kizárt tagokat a helyesebb, jobb munkára képessé teszi!

Es ha mindez nem az egészségügyi bizottságra vonatkozik, mért van a cikk végén épen az egészségügyi bizottság megkérdve, hogy mikor kerül tárgyalásra a beadott javaslat? Ha sok bizottság fogadott el egyhangúlag valamit, a mit nem kellett volna, mert épen az egészségügyi bizottság határozata kapcsán merül fel ez a bíráló?

Ha valaki egy testületről azt állítja, hogy annak tagjai nem a rájuk bízott ügy, hanem a saját érdekük szerint érdemleges tárgyalás nélkül szavazzák meg azt, a mit az előadó tanácsnok kíván: bizonyosan számbavehető bizonyítékok alapján teszi. Ha van ilyen bizonyíték, akkor csakugyan vád az, egyébként csak vádaskodás. A bizottság pedig, ha áll az

a vád, még a vétkes mulasztásnál is súlyosabb hibát követett el.

Az is említésre méltó, hogy Dr. Burger ur, bár a gyűlésen nem volt ott, bár a sajtót éppen ebben a cikkében rója meg, hogy nem közli kimerítően a bizottsági tárgyalások menetét: még is éppen ezekről a tárgyalásokról tudja, hogy ott milyen könnyen mondták rá az előadó tanácsnok véleményére a dobszót.

Bármilyen csábító példája legyen is ezek után a dr. Burger ur cikke a tárgyilagosságnak és igazságosságnak: én őt erre a terre nem követem. E helyett annak az elbírálását, hogy kettőnk közül ki volt tárgyilagoss és igazságos: azokra bízom, akik érdemesnek találják e néhány sort az átolvasásra.

A polemia elől magam sem szándékozom kitérni. Varom annak a kimutatását, hogy mely állításaim nem felelnek meg a valóságnak. De személyes motívumokat a vitába vinni nem szoktam.

Amit a műtrágya gyártásról ír dr. Burger ur, most is tévedés. »A fix trágya tehát szemes és szalmas, istállótrágya« nem alkalmasak a szőben forgó czérra. Az istállótrágyát már nem kell dolgozni, a szemetet nem lehet arra a czérra használni.

A pudret gyártására főképen az emberi foecalia szolgál. Épen ez ok miatt, ha a város tervbevétt csatornázása létesül: ilyen czérra gyár nem állhat fenn.

Azután a hulladék közömbösítése tisztán egészségügyi kérdés lesz. Addig azonban még lehetne néhány éven át a pöczegődrök kifüvarozott tartalmát, a helyett, hogy ártalmatlanná tételét a természetre bízni, a már többször említett módon értékesíteni.

Más olvasó valószínűleg észrevelte azt, hogy a lefenczház helyének megjelölése a szedő hibája, megjelölés helyett. Ha nem tudok is olyan jól magyarul, azért még a szavak jelentését ismerem.

Dr Kenézi.

### A kínai események.

Egy közlebről meg nem nevezett német hajó, illetőleg egy japán torpedóhajó közvetítésével, a csifui német konzul és Kempf

amerikai admirális olyan jelentéseket küldött, melyekből azt lehetne következtetni, hogy az európaiak e hó 23-án már tenyleg bevonultak Tiencsinbe és ezzel az ott körüli zart idegeket is felszabadították. Ezzel szemben azonban a mai táviratok semmiféle jó, vagy biztató hírt nem hoztak.

Epp ellenkezőleg: a mai táviratok azt tanúsítják, hogy a veszedelem egyre nő, a kínaiaknak idegen gyűlölete fokozódik, hogy az eddigi európai csapatok létszáma a kínaiakéhoz képest elenyészően csekély és hogy a segély kérése esetén minden pillanatban a legborzalmasabb mészárlások hirére lehetünk elkészüve.

Adjuk a legujabb táviratokat a következőkben:

Páris, jun. 27.

A Havas ügynökség a csifui francia konzulnak egy tegnapi táviratát közli, amely megerősíti, hogy a hatalmasságok csapatai bevonultak Pekingbe. Az idegen követek kínai katonák oltalma alatt észak felé mentek Pekingből. Azt hiszik, hogy a nagy fal mentén Sanhajkvánba mennek. A nankongi és a csangcetongi alkirály megkérte a konzult, hogy biztosítsa a francia kormányt arról, hogy ők örködnek a jangsevölgyi idegen hirtérítők és kereskedők biztonsága felé. A csifui francia konzulnak egy távirata szintén megerősíti Tiencsin felmentését és a pekingi követek elutazását.

Csifu, jun. 27.

Az idevaló idegenek azt hiszik, hogy a kínai hadsereg most teljes számmal csatlakozik a boxerek mozgalmához Tungfusziang parancsnoksága alatt, a ki nemrég leverte a mohamedánok lazasát. Azt hiszik, hogy Peking és Tiencsin körül 60.000 jól felfegyverezett kínai katona van összevonva. A kínai tiszték dicsekedve hirdetik hogy 400.000 katona áll rendelkezésükre. A kínai idegenek azt kívánják, hogy 100.000 európai katonát vonjanak össze Kinaba, még pedig legalább 50.000-et Pekingbe, azonkívül nagy flottademonstrációt ohajtanak valamennyi szerződéses kötőben, hogy az ingadozó magatartású kínai kereskedőkre uyomást gyakoroljon.

A Sezmour parancsnoksága alatt álló

voilà». A társalgás természetes hangon folyt. — Később Armandnak eszébe jutott, hogy a ismeretlen egyedül lépett a terembe, hogy az körülállók nem köszöntötték, sőt tudomást sem látszottak róla venni.

De e pillanatban nem gondolt egyébre, mint arra, hogy ő végre megérkezett, előtte állt magát legyezve, a mint mosolyogva mondta: »Ma voilà.«

Magas sarku cipőket viselt, ruhája selyem és csipke volt, tele puffokkal és ráncokkal, csinos fejcskéjén tornyos hajfodrozat volt arczán szépségtapaszkokat viselt. Ma még sokal ismerősebbnek tetszett, most már bizonyosan tudta, hogy évekkal ezelőtt látta, de még mindig hiába gondolkozott rajta, hogy hol.

— Menyire vágytam már utánad, szólt Armand.

— Azt jól tudtam, és azért vagyok itt felelte a nő.

Egy kerevethoz vezetete. Toiletteje friss rózsáillatot árasztott. Armand megittasulva érezte magát. A hölgy kedvesen enyelgett nevetélt és beszélgetett.

Armand elragadtatva tekintett reá és nem vette észre, hogy közelükben két öreg államférfi foglalt helyet, kik élénken politizáltak. A szép ismeretlen nyugtalannak látszott és figyelni kezdett.

Az egyik ur hangosan és izgatottan beszélt, a liberté és egalité szavakat tisztán hallhatták. A hölgy felemelkedett, arczából minden vér eltűnt. csak az a keskeny piros csuk látszott, mely nyakát körülvette és a hajfürtök alatt tűnt el.

— Mi lelt? — kérde Armand ijedten. — O, jer innen — felelte. — Nem hallgathatom az indulatos beszédet, az beteggé tesz.

Egy ablakfülkébe vezetete Armandot és a

bárónak csak hosszas beszéd után sikerült őt megnyugtanni.

Ekkor Armand nevet hallotta kifáltani. A szolgálattelvő kamarás kereste, mivel a herczegnőnek ő volt a tánczosa. Nem tehetett egyebet, minthogy — bármily nehéz szívvvel is — elvált a hölgytől és a lovagot követte.

A tánc után a szép titokteljes nőt kereste. Még mindig ott állott az ablakfülkében és feléje integetett.

Most egy gondolata jött.

— Kedves marquis — mondá egy idősebb urnak, ki mellette állott, — ön mindenkit ismer, kérem, mondja meg ki az a hölgy az ablakfülkében, aki most erre néz.

A marquis elővette lorgonját.

— Ah, az a sárgaruhás hölgy, az Duvernois herczegnő.

— Nem, nem az; a herczegnőt ismerem, távolabb, jobbra.

— Ah, az a pávalegyező szőke nő, az Artignolles kisasszony.

— De kérem . . . ön nem arra néz. Ott a negyedik oszlopnál. Legyen szives velem számlálni: . . . egy . . . kettő . . . három négy nos? . . .

A marquis elámulva tekintett reá.

— Hiszen a negyedik ablakfülke üres.

Armand érezte, hogy vére fejébe tudul.

— Eh hát nem látja ön azt a rózsaszín ruhás hölgyet, egy bergére a la Watteau? A parkányra könyököl és barátságosan int felénk.

A marquis ismét ar a nézett.

— Istenemre, semmit sem látok.

Armand elrohant. A hölgy pár lépéssel elibe ment; ártatlan tekintettel nézett Armandra és kérdé:

— Nem tánczolnánk?

Armandnak nevetnie kellett egy gondo-

laton, mely hirtelen eszébe ötlött. A lo marquis nagy számár, — gondolta, — s a szép hölgynek karját nyujtva, a tánczterembe vezetete.

Barátom boldogsága nem tartott sokáig. Miután az isme etlen egy óra hosszáig fáradhatatlanul tánczolt, hirtelen így szólt:

— Isten veled! és kezét nyujtotta. Armand erősen fogta kezét.

— Most nem bocsátlak el kedves szépem, bárki légy is, nem menekülsz el!

A hölgy elsáppadt és keze idegesen reszketett.

— Bocsáss el, mondá szomoruan, vagy azt akarod, hogy örökre megbánjam, hogy egy óráig boldog voltam?

Armandra szokatlan varázsszal hatottak szavai. Kőnyes szemekkel kérdé:

— Örültté akarsz-e tenni, vagy csak kinezol? Ki vagy te kedves tünemény, nem bocsátlak el, mig nevedet nem tudom.

Szomoruan mosolygott és kezét kivette az Armandóból, daczára annak, hogy ő minden erejét összeszedte, hogy el ne eresze. Most már csak legyezőjét tartotta görcsösen kezei közt, ő pedig nesztelenül haladt át a parketen a sokaság közé.

Armand hangosan felkiáltott.

Mindenki rémülten rohant hozzá.

— Elmegy, — kiáltotta mint egy ördög — ne ereszzétek el, meg kell mondania a nevét!

A teremben általános mozgás támadt.

— Hol, hol? Báró, mi lelte őnt? Mi semmit sem látunk.

Armand kinyujtott karra mutatott a semmiségbe.

— Ott, ott, — kiáltotta — mosolyog, nekem int, most eltűnt!



máros nagyon vigan töltötte az éjszakát. Mint korcsmárosról fel lehet tenni, hogy nem a saját borát itta. Rggel még tartott a dinomdánom. A korcsmáros mámoros fejjel elment a zsinagóga udvarára és eszébe jutott az a nóta, a mit az éjszaka olyan sokszor eldalolt és ott az udvaron mámoros kedvvel ismét rágyújtott arra a lehetetlen kis nótára:

„Száz zsidó egy sorban . . .”

Ebben természetesen nem volt semmi különös, — pláne egy zsidó vallású ember szájából. De még a nóta sem antiszemitáskodó. Annál nagyobb baj volt azonban, hogy a nóta az olvak is halották, a kik szettek ezt befujni Wiedér Salamon orthodox rabbinak. Mikor aztán Amzel a zsinagógába bement, W i e d e r r a b b i b u s z o n n y o l c bócherrel lefogatta a félsoltra verete. Szegény Amzelt úgy kellett a lakására szállítani a ma reggeli nótazásért.

**\* Két érettségi vizsgát tett kisasszony.** A debreczeni ref. főgymnasiumban a sok bukott diak mellett, mint a könnyű sulyom: szárnyalt fel egy szépséges kisasszony, ki jó sikerrel letette az annyira megszigorított érettségi vizsgát. P ü n k ö s t i Margit kisasszony ez a derek leány, a debreczeni bájos ifju hölgyek koszorújának egyik legvirulóbb pünköshti rózsája, P ü n k ö s t i Ferencz vasuti főmérnök leánya. Helyén valónak tartjuk, hogy magasztalólag említsük föl az ő kedves nevét, mely egy új korszak kezdődéseket van megörökítve a debreczeni főiskola annaleseiben, mivelhogy ő az első diakisasszony, ki a mi öreg alma materünkben lemaradt. Mint halljuk, a felsőbb tudományokat külföldi egyetemeken fogja végezni kisérje jó törekvéseit mindnyájunk igaz adása! Nem hagyta azonban a babert teljesen a mienknek Nagyvárad sem, — a hol meg R i t o ó k Emma kisasszony, az ottani kirtábla elnökének leánya tett fényes sikerű érettségi vizsgát a prémontrei főgymnasiumban, melyről a nagyvárad lapok egész elragadtatással irnak. Üdvözöljük is a szép versenyben.

**\* Világhírű sakk mesterek N.-Váradon.** Maróczy Geza, a hírneves magyar sakkmeister, aki a legutóbbi párisi nemzetközi sakkversenyen Marshal mexikói mesterrel együtt a 3-ik és 4-ik díjat nyerte, Lasker, Pillsbury, Janovszky és Showalter, tehát a leghíresebb világmesterek társaságában Nagyváradra megy, hogy ott is bemutassák művészetüket. — A nagyvárad sakkör levélben hívta meg a mestereket, melyre Maróczy tegnap felelt Párisból. Maróczy levélben jelzi, hogy a mesterek a meghívást elfogadták, azonban tekintettel a nyár forróságára és a most lefolyt torna átélt izgalmaira, az európai városok tervezett meglátogatását elhalasztják őszre, mikor is Magyarország és pedig jelesen Bpest, Nagyvárad, Szeged, Székesfehérvár, Kolozsvár és Nagybescskerek is sorra kerül. — Ezek szerint a mesterek látogatása körülbelül októberre marad. Maróczy tudatja levélben, hogy biztos jövetelüket jó előre jelezni fogja.

**\* Carmencita** a világhírű spanyol tánczosnő az Angelotti mulatóban ma lép fel utoljára. Belépti díj 1 korona, II-ik hely 60 fillér. A társulatot érdemes megnevezni, mert az igazgató nem sajnálta a költséget, csak hogy kellemessé tegye a debreczeni közönségnek a nyári időt.

**\* Vasuti tisztképző tanfolyam.** Szeptember elsején kezdődik a vasuti tisztképző tanfolyam tizenharmadik iskolai éve. A tanfolyamra olyanokat vesznek fel, akik valamely

főgymnasiumot vagy főreált, vagy azokkal egyenlő rangú kereskedelmi, vagy katonai intézetet sikerrel végeztek. A beiktatási díj 20 korona, a tanítási díj 140 korona, mely rendszerint a beiktatás előtt lefizetendő. A tanítási díj aól felmentést is lehet kapni. Az iskolai év befejezése után a hallgatók távozási bizonyítványt kapnak ennek alapján 3 hónapi próbaszolgálatra osztják be őket, majd képesítő vizsgálatra bocsátják. A köllően felszerelt és belyggel ellátott folyamodványokat augusztus 20-ig kell benyújtani az intézet igazgató-ságához, (Budapest, Luther-utca, 3 szám), ahol augusztus elsejéig a közelebbi feltételeket is meg lehet tudni.

**\* Paraszt fufang.** Ugy történt, hogy palócorszag egyik falujában a község tulajdonát erdőt eladták kemény 15 ezer forintért. A bölcs kupak tanács határozata szerint azonban a pénz — míg más birtokot vettek rajta — nem tettek takaréka, hanem ott-hon őrizték a faluba. Füleba jutott ez a szolgabírónak s maga elé citálta a falu érdemes bíráját.

— Hat miféle bolond dolog az, hogy maguk annyi pénzt tartanak a faluban, a helyett, hogy bevinnek a takaréka? Azt akarják, hogy ellopja valaki?

— Megkövetem a tekintetes főbíró urat, nem lophatják el, mert két ember is strázsalja; egy a szobában, egy meg az utcán.

— Két ember! — pattant fel a szolgabíró. Hat mi az? Két emberrel könnyen elbánnak a rablók.

A bíró suyi mosolygással vakarta meg a fejét s a szolgabíró fülehez hajolva, halkán sugta:

— Csakbogy megkövetem alásan a tekintetes urat, a pénz meg nem ott van ám.

**\* A szászok árulása.** Drotleff József Nagy-Szebenben valami képes levelező lapokat készített, a melyeknek az erdélyi szász városokban egész raktára van. A mi kezeink közt levő képes levelező lap Medgyesről való Reissenberger raktárából és a honarulás miatt 1848 ban Kolozsvártt agyonlőtt Róth Lajos dicsőítésével foglalkozik. Róthnak a levelező lapon van fénynyomatu arcképe, lakháza és Medgyesen állított emlékoszlópa. Ezenkívül Obert Ferencz egy hét strólas versben mondja el, hogy Magyarországon Kolozsvártt Róth Lajos a német szóért és tettért halállal fizettetett. — Leírja, hogy a fellegvárba a honvédek agyonlőtték és milyen hősen, bátran halt meg ajkain e szavakkal: „Oltalmazd Isten az én szép szászországot!” A szász »martyr« apotheosisa meg is van zénésítve Kirchner Herman zenét irt hozzá, a mi szintén meg van örökítve a képes levelező lapon. Ezt a dalt éneklük az iskolákban, az utcán a gyerekek, az ifjak, a férfiak és a hölgyek mindenütt. Ezt a képes levelező lapot küldözgetik a bel- és külföldre egyaránt. Kívül »Levelező lap« van írva magyarul, hogy annál gyanulnabb legyen az az árulás, melyet a szászok hazájukkal szemben elkövetnek. Hihetőleg a szászok mindezt hálából cselekszik azért, mert korlátlan szabadsággal rendelkeznek, — a legjobb termő földjük van s az erdélyi nemzetiségek között ők a legvagyonosabb s a legjobb körülmények közt élő nép. Raérnek hát és kedvük is van ahhoz, hogy verset írjanak, daloljanak és szidják, ragalmazzák a külföld előtt a magyarokat, a kik a híres Stephan Ludwig Róthot agyonlővték, mert áruló volt.

**\* Táncostély.** Julius hó 1-én, vasárnap este a »Korona« nagytermében Schaff János táncztanító Koszoru-estélyt rendez. Belépő díj 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. Ugyanott a 4 en kezdődő új tanfolyamra is lehet beiratkozni.

**\* A csecsemő.** A legforgalmasabb világvasos szálbamosai is megirigyelhetik azt a fufangos ötletet-a melylyel egy szemrevaló baranyi paraszt menyecske ugyancsak jelütette Pécs város egyik kereskedőjét. Csinos falusi menyecske kutatva, keresgélve sétált föl és alá a napokban Pécs legélénkebb utcáján míg vegre megállapodott egy kész női ruhát áruló boltos kirakata előtt.

— Tetszik valami? tudakolta a boltos egyik alkalmazottja a menyecskétől, a ki nézelődés közben csöndesen dudolgotott a karján jevő kis csecsemének.

— Ezt a kabatot hogy adja? kíváncsiaskodott a menyecske.

— Tessék bejönni, unszolta a boltos itt nem lehet alkudni.

Az asszony bement fölpróbolta a ruhadarabot, miközben a pólyát letette az áruasztal egyik sarkába, aztán pedig rendesen megalkudott az árban.

— Igazán jól áll, tóditotta a kereskedő.

— Jól, látom, banem szeretném megmutatni az uramnak. Itt van a szomszéd korcsmában a lovakkal, addig itt marad a kis fiam.

— H lyes adia a bejegyzését a boltos, a mire elindult az asszony. Az ajtóból még visszaszóott:

— Ki ne tessék takarni a fejét, mert nem állja a szeme a napvilágot s azzal elment.

A kereskedő egy darabig nem is törődött a dologgal, de a mikor óra-óra után mulottt s a menyecske nem akart matatkozni, gyanakodni kezdett.

Már a delet is elharangoztak, vevő még sem jelentkezett, a csecsemő pedig gyanut keltő csöndességben nyugodott az áruasztalon. A mikor aztán a dél sem hozta meg az anyát, a boltos csupa kíváncsiságból fölhajította a gyermek fejről a takarót. Persze nagyot bámult, a mikor szendergő csecsemő helyett egy fadarabot pillantott meg, a mely nek rongyokba takart szalmából volt feje, a mibaba természetesen a rendőrségre került, a mely keresi a fufangos parasztmenyecskét.

**\* Elveszett pávák.** Erdélyi Ferencz mészárosnak (Miklós-utca 10. sz.) elveszett egy pár fiatal pávája. A becületes megtaláló szép jutalomban fog részesülni.

**ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül dus választékban minden versenyt kizárólag legolcsóbban kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.**

**\* Holtodiglan holtodiglan.** Messze idegenből, Braziliából indult haza a Stella nevű vitorlás hajón egy Domokos nevű magyar ember, aki a nyolcvanas évek végén kivándorolt s Braziliában mint kávéültetvényes iparkodott vagyont szerezni. De a szegény ember sehogy sem tudott boldogulni s az utóbbi időben mint a flumei kávébehozatali társaság bevásárlója működött. — Mint ilyen, annyira megnyerte a társaság bizalmát, hogy miután haza vágódott, a cég flumei raktáránál ajánlottak föl neki egy jól dotált állást. Ez év elején megnősült. Egy francia származású nevelőnőt vett el, a kit imáadásig szeretett. Mint takarékos ember, a Stella nevű vitorlás hajóval utazott haza, mert ennek tulajdonosa barátja volt s így ingyen utazhatott. Szerencsésen átkelt az Oceánon és a Földközi tengeren s már befordult a báj az Adriára, mikor a sokat hányatott embert az a borzasztó csapás érte, hogy fiatal neje hirtelen rosszul lett és félóra múlva szívészélhüdesben elhunyt. Domokos rimázkodva könyör-

gött a kapitánynak, hogy engedje a holttestet partra szállítani, de a kapitány a szigorú szabályok miatt kénytelen volt megtagadni s elrendelni, hogy a halottat a szokásos módon a tengerbe bocsássák. Mialatt a matrózok a szomorú feladathoz készültek, Domo os lement a kabinjába és néhány levért irt. Aztán halálapadtan feljött a fedélzetre s abban a pillanatban, mikor felesége holttestét lebotátottak a tengerbe, fölugrott a hajó karfájára, revolverével h a l a t é k o n lötte magát és neje után zuhant a mélységbe. — A kapitány nyomban lebotátotta a mentőcsónakot, de Domokos nem került elő a vízből. Elnyelte a tenger. Hátrahagyott levelei között az egyik V i r a g J u d o h o z, a fiúmei ká é-beviteli társaság főnökehez volt czemezve. Ebben azt írja, hogy egy öröme volt a világban: a felesége. Ennek elvesztése után nem akar küzdeni tovább a sorssal, mely mindig csak üldözte. Domokos állítólag erdélyi előkelő családból származott s 36—38 éves igen művelt ember volt. A fiúmei kávébehozatali társaság intézkedett, hogy az elbunyit Domokosné franciáországi rokonait fölkeressék, mivel a boldogtalan házaspár malhája között maradt egy négyezer frankos értékpapír s néhány ékszer, melyekre nézve Domokos úgy intézkedett hátrahagyott levelében, hogy azokat feleségének nővére örökölje.

### Okleveles nők tultengése.

— A baj oka s orvoslása. —

A napokban ismét bejárta a lapokat az a hír, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban valamint a vasutnál-posta, s távirtdal oly nagy számmal fekszenek a tanító- és óvónő jelöltek, illetőleg a vasuti, posta- és távirtdalra jelentkező nők folyamodványai, hogy nyjabbakat el sem fogadnak.

Az is tény, hogy a fővárosnál vagy más községeknél megüresedő tunitói állás mind-egyikére, százával pályáznak a kellő oklevéllel bíró nők.

E szomorú jelenség gondolkodóba ejtette az illetékes köröket. Nemelyek óva intő szót emelnek máris a nők alkalmazása iránt általában, és különösen a polgári s felső leányiskolákba való tódulások ellen, sőt egyes nagy-kepű társadalmi politikusok nyíltan kitűzték a reakció zászlóját; ezzel a jelszóval, hogy a nő maradjon a konyha mellett és a varróasztalnál.

Csakugyan tagadhatlan az, hogy tultengés van e téren, amint hova-tovább a gyáraknál s kereskedelemben is a nők fölös számban jelentkeznek alkalmazásért.

Amidőn azonban ezt a tény megállapítjuk, szoros kötelességünknek kell ismerni, hogy állami alkalmazásért, hogy a kultuszminiszteriumban, vasutnál, posta- s távirtdal igazgatóságoknál fekvő folyamodványok nyolc-tizedrészét ezek adták be.

Tódulnak pedig az állami szolgálatra abból az okból, mivel a saját felekezetiükkel nem találhatnak alkalmazásra, minthogy minden nagyobbacska városban a kath. hatóságok csakis epácákat alkalmaznak a leányoktatásnál, a kiknek két harmadrészét külföldre importálják Magyarországra. A r. katolikus egyházban ugyanis a városban, sőt falun is némely utramostán kegyuraság jovoltából az egész elemi, polgári s felsőbb leányoktatás, valamint a tanítónők-képzése ily apácák kezén van. Falun s kisebb városban nagyon ritkán

alkalmaznak világi tanítónőket, inkább vegyes iskolában járatják a fiukat s legnyokat, hol világi tanítók vezetnek mindkét nemű ifjúság oktatását, akiket különben hasonló veszedelem fenyeget az ujjában hazánkba telepített iskolás testvérek nevű férfiszervezet részéről.

Ehhez járul még, hogy az apácák iskoláiban, mint az illetékes hivatalos közegek jelenté-éből kiűnik a tanítás vajmi csekély mértékben folyik, mert az apácák a külső eredmény fitogtatására fektetik a súlyt: arra, hogy növendékeik a vizsgálatokon tündököljenek egyes fel-letekkel, de nem arra, hogy oly szak-kezeltséggel bírjanak, mint például az állami tanítóképző intézet növendékei.

Ami nem is lehet másképen, ha elgondoljuk, hogy az apácák iskoláiban az imádság és hittan több időt vesz igénybe semhogy a többi tantárgyakban más leányiskolák és nő-kepző intézetekkel versenyezhetneek. Azon-kívül a r. katolikus intézetek tanerőinek nagy része nem bír kellő oklevéllel.

Ily körülmények között annál könnyebb jó sikerrel elvégezni az apácák által vezetett iskolákat és azokba, vagy egyáltalán a róm. katolikus tanítóképzőkben oklevelet szerezni, mennél bizonyosabb az, hogy azokban a hivatalosan előírt tantervet sehol sem tartják meg egésze és pontosan.

Az okleveles és alkalmazásra várakozó nők számbeli tultengésének tehát két fő oka van:

1. az apácza-iskolák, róm. kath. tanító- és óvónő képzők alacsony értelmi színvonala; mert a tanerők legtöbbször még okleveles sincsen;

2. az apácza-iskolákból, a róm. kath. tanító- és óvónő képzőkbeni fölös számmal és könnyű szerrel nyert oklevéllel kikerülő leányok tódulása állami alkalmazásért, mert a nagyreszt külföldi apácák miatt saját felekezetiükben nem találhatnak alkalmazást.

E bajok orvosszelei önként kínálkoznak.

1. Követelje be a közoktatásügyi kormány az apácza-tanító- és óvónők okleveleit és honosági bizonyítványait; ne elegendjék meg a r. kath. felekezeti hatóság rovatos kimutatásával mely közudomás szerint vajmi megbízhatatlan.

Ennek alapján aztán szigorú lelkiismeretességgel tiltsa el a tanítástól a külföldi illetőségű vagy törvényes minősítéssel nem bíró apácákat a nyílvános oktatástól.

2. Kötelezze továbbá a róm. kath. egyház illetékes köreit, hogy a saját felekezeti tanító- és óvónő-képzőiből oklevéllel kikerült nőket alkalmazza a külföldi vagy képzéssel nem bíró apácák helyett, valamint mindama községekben, hol az iskolaköteles leányok száma van olyan nagy, hogy külön leány-iskola szervezése nemcsak kívánatosnak, hanem törvény értelmében szükségének és kötelezőnek is bizonyul.

Akkor majd nem lesz tultengés okleveles nőkben, sőt a vidéken még mindig mostohán elhatott leányoktatás és vele a nép értelmisége, a jövő anyak művelődése biztos fölvirágzásnak nézhet előre.

Ha pedig a r. kath. felekezeti hatóság szokott módon ellenszegülne a fönnebb részletezett gyógszerek alkalmazásának, avagy még szokosabb módon kijátszaná azt: okvetlenül kimondandó s következetesen keresztülviendő volna az az elv, hogy azokból a fogyatékos apácza-iskolákból k i k e r ü l ő nők f o l y a m o d v á n y a i állami alkalmazásért csak akkor vétessenek tekintetbe, minden kegyes protekció szoros kizárásával, a mikor állami tanintézetekben képzést nyert nők nem jelentkeznek ugyan-azokra az állásokra, a kik között ugyis nagyobb számmal vannak a kath. vallásúak.

Mindebből pedig kiderül az, hogy okleveles és képesített nőkben csak látszólag mutatkozik tultengés.

Váló s ijeszítő tultengés csak apácákban van Magyarországon!

Solti Klára.

## Soha többé!

Gondoljuk meg, milyen világnyi kegyetlenség rejlik ezen két szóban, lehetetlenség azt ismét visszanyerni, a mit egykoron birtunk. Azért e felejtse senki, milyen határozott fontossággal bír, hogy fogainknak, melyeket ha egyszer elvesztettünk, soha vissza nem kaphatjuk, a legalaposabb apolással tartozunk. Egy észszerű apolásnál arra kell tekintettel lennünk, a fogakat tisztán tartani és ezen czélt legjobban elérhetjük, orvosi szaktekintélyek egyhangú ítélete szerint, K o s m i n s z á j v i z z e l. Ezen hatán, valamint a különleges üditő jó iz a K o s m i n t már rövid idő mulva mindenikre nézve, a ki fogaira, szepsegére és egészségére súlyt fektet, nélkülözhetetlenné válik. Egy üveg, mely sokáig eltart — 1 frt — kapható minden gyógszertárban, jobb gyógy és illatszerek-kedéskben.

### Az esküdtszék.

— Az ügyvéd-gyilkos fölmentése. —

Olyanok az állampolgárok, a milyenekké az állam nevei őket.

A népbíróság nálunk mellőzésre talált, a paragrafusok rideg betűi, mint megannyi titáomfa jelezték a határt, meddig léphetünk s e törvény betűkre esküt tett bíró esküjéhez híven, legfőbb kötelességként e határt őrizte féltékenyen.

Megszoktuk, hozzáneveltek bennünket a paragrafusok rideg parancsaihoz és a mikor az ujonan behozott népbíróság, az esküdtszék fölemelkedve hivatásának ama fokára, honnan létjogosultsága legszebben tündöklök felénk, hoz oly határozatot, mely a törvény rideg intézkedéseivel látszólagos ellentétben áll, a törvényhez nevelt emberek megdűbbenéssel konstatalják a törvény nem tisztelést.

N y u l y Mihály megölt egy ügyvédet s az esküdtszék tegnap kimondta reá, hogy nem bűnös.

A tárgyaláson vádolt beszámíthatatlanságának egyetlen bizonyítéka sem merült fel és az esküdtszék szert kimondotta reá a »nem bűnöst.« Hogyan?

Ugy, hogy az a tizenkét polgár a lelkevel is részt vett az ítélkezésben és a mikor megértette azt a kétségbeesett helyzetet, mely Nyulit tettének elkövetésére bírta, a mikor hallotta az előzményeket, melyek mintegy provokálták a szegény, éveken át zaklatott embernek gyilkosságra vezető felindulását, bár e felindulás nem volt olyan, melyet a törvényvéd, az esküdtszék kimondta Nyulyra, hogy nem bűnös.

Mert isteni és emberi igazság szerint nem az a vétke, aki zaklatva, üldözve, jogában csorbítva, existenciájából kicsalva, életföltételeiben megdulva: emberi gyöngeségének áldozata lesz, indulatában, kétségbeesett fölgerjedésében meggondolatlan szerencsétlenségre ragadtatik. Ez a szárandó, boldogtalan, akár ártatlanul megvették már súlyos, el nem követett bűnök veremésző árát.

Az a bűnös, az a vétke, a ki hideg-riszámítással, meg nem indítható kegyetlenséggel, szivtelenséggel, kapzsisággal, hazugsággal, telhetetlenséggel, mint vadst üzi maga előt pokoli mesterkedéssel az ártatlan embert, a mig el nem botlik, az ördögnek készen tartott tőrrebe, a földi igazságszolgáltatás kifeszített hálójába nem esik.

Nem csodás látvány-e, hogy Nyuly a polgári per minden fórumán vesztes és mikor nyomoruságos kétségbeesésében elesik, akkor a büntető istennő, Juszticia asszony a bukottat föl-meli, verejtékes homlokát és véres kezét megtörli és szeliden utjára bocsátja! menj botlottal, de vétke nem vagy, visszaadlak a becsületes, az ártatlan, a tiszta emberi társadalomnak, a melytől születtél, a melyből a gonoszok kiűzni próbáltak.

Lélekemelő esküdteinknek tegnapi verdiktu ma Szavazatukkal az egész társadalom szolidaritást vállal. Az emberi lélekben tanyázó igazság érzet meg szavukban. A lélek misztériumaiba, a hova belátni nem lehet, a melynek titkait csak kiérezni lehet: oda esett szavuk -

kal egy fénysugár és az emberiség lelkiismerete föllelékzik rá.

Mert nem a hideglelkű gonosz a győzelem, a ki mindent a törvény formája és a formának megtartásával foszja ki még kismemelt aldozatait is, hanem a gyarló igazlelkű ember a diadal.

Mert mind gyarló, mind bukásra hajlandók és alkalmatosak vagyunk. De az igaz fölemeltek ha bukkott; a hamis es gonosz pedig ime bukás nélkül vesztessé tud lenni.

Vigasztalják meg e szavak a sokat zaklattott szegény embert, a kire egy feddhetetlen, ideálok szolgálatában, a mes célokért való önfeláldozásban eltöltött küzdelmes mult ve a te fénysugarát a mai csodálatos tárgyalás folyamán épp úgy, mint ama jóknak és nemeseknek becsülete, a kikkel az életben dolga volt és mint az esküdtbirk ítélete, a kik a szeretetnek, a keresztény könyörületnek és lelkiismeretek tanúságot élnek sugarait bocsajtottak meghajtott fejére.

### Meggyalázott király ereklyék

— Saját tudósítónktól. —

A »Magyar Tengerpart« legutóbbi számában egy botrányos esetről ad hírt. Az ósregi dalmáciai városból Spalatóból jött az értesítés, mely azt hozta hírül, hogy IV. Béla magyar király két leányának, Maria és Iona hercegnőnek a spalatói székesegyházban elhelyezett koporsóit nem régen eltávolítottak onnan, a hol hat századon át nyugodtak s a szó szoros értelmében a szemét és piszok közzé hányták. E szegyenletes esetről egy nemrégiben ott járt magyar ember, a többek közt a következőket írja:

»Hosszas keresés után ráakadtunk a királyi ereklyék új nyugóhelyére, de megvallom, még ma is felfor a verem, h eszembe jut, mily állapotban akadtunk a királyi ereklyéket őrző sarkofágra. A székesegyházból eltávolították a koporsót s szemét és piszok közzé hányták. Az épület maga, melyben a sarkofág most el van helyezve, kápolna ugyan, melynek oltára is van, de vallási célokra reg nem használják már a kápolnát, hanem a székesegyházban talált régi sírkövek és az építési vállalat raktáranak. Egy sarokban üres faladák, szalma és piszok közt ali a királyi ereklyéket magába záró gyönyörű kőszarkofág. Az idő vasfoga nem viselte meg sem a szobrászati díszítéseket sem a latin fölírást, mely köréskörül övezi a kis műemléket.

Nem véletlenül hanem készarukva gyalázzák Spalatóban a nekünk drága ereklyéket, mert a dalmátok ezzel is bosszantani akarják a gyűlölt magyarokat, azért, hogy a bosnyák dalmát vasutépítés ügyében, mely Spalatót fontos vasuti központtá és meg fontosabb szerepre hivatott Fiumét tulszárnyaló tengeri kikötővé teszi, a magyarok ez merészek megvédeni jogos érdekeiket. Evekkel ezelőtt mozgalom indult meg a külföldön levő királyi csontok hazaszállítását. Szóba kerültek akkoriban a spalatói ereklyék is és a hercegprimás és miniszterelnök utján kérvény ment az osztrák kormányhoz, melyben az osztrák szempontból csekéy értékű, de minden magyarnak drága ereklyék visszaadását kérték. Az osztrák kormány a spalatói érsekhez juttatta a kérvényt és a főtisztelendő ur éppoly gyorsan, mint alaposan megfelelt az instancziára. E néhány szót íratta ugyanis a kérvényre: »Az első Spalatóba érkező vonaton Magyarország elviheti a királyi koporsót.«

Az irás így került vissza Budapeszre. Vezetőnk magyarazatképen hozzátette, hogy az érsek a tervezett boonyák vasutakra célzott, melyek ha kiépülének, Spalaó vasuti összekötést kapna a belfölddel, holott most csak a tengeri uton közelíthető meg. Magyarország azonban, Fiuméra való tekintettel, nem hajlandó a spalatói vasut építéséhez hozzájárulását adni.

Az ereklyék ennélfogva Spalatóban maradnak s túrnünk kell, hogy ugy bánjanak velük, mint hitvány lomtári portékával.

### CSARNOK.

#### Magda.

Régény egy kötetben.

Írta: Sipos Béla.

(Folytatás.)

29.

A színház nem volt egészen tele, de Vas megtalálta a páholyokban ismerőse nek java részét.

— No lám, itt a fél kaszinó, szót Szalánczihoz.

— Csakugyan sokan vagyunk itt. Ugy látszik Cser Magda kezd vonzó erő lenni.

— Szó a mi szó — de van is Magdában valami vonzó. Én már Székváron felfedeztem ezt.

— Igen tudjuk, hiszen te nagy felfedező vagy.

— Hidd el kedves öregem, hogy a felfedezéssel nem értem semmit. Ősagsága fityet hányt velem együtt minden férfunak. Ha csak itt nem lesz egy kissé engedékenyebb, nem is sokat fogok törődni vele.

— Nagy diplomata vagy te a székvári kiskirály. Talán egy kis külön ország a megyéd, s új diplomáciai rendszerrel dolgoztok.

— Lehet! Különböző győzdj meg magad róla. Jöjj le hozzám pár napra, s megfogod ismerni az én országomat.

Lemennék szívesen, de tudod nagyon jól, hogy engem azok a vidéki lumpolások éjszakázások nem csábítanak. Ha valami más vonzerő volna például egy asszony!

— Az van sok Székváron, de az a baj hogy mindnek van imadott kedvs ferje. Nalunk dühöng a jó erkölcs es tisztesség.

— Az már baj, nagy baj. Hanem hiszen azon is lehet segíteni.

— Hogyan?

— Van most Székváron szintársulat?

— Van!

— Egyszerűen meghivatod az igazgatóval Cser Magdát két vagy három napi vendéjatekra. Mi lekisérjük, s pompásan fogunk mulatni. Ez a kis enniváló diva kezd már igazán érdekelni.

Ebben a pillanatban zajos taps hangzott a nézőterén.

A két férfi a színpadra nézett, s meglepődve kaptak látszóveik után.

A király katonája, Cser Magda akkor lépett be délczezen. büszkén fess dragonyosi egyenruhában.

A zenekar rázendített a belépő keríngőre, Magda pedig a lámpák elé jött s bajos eleganciával tánczolta énekelt:

A regimentünk a regimentünk, Bátor büszke szép . . .

Mikor befejezte az első versszakot, zajos taps zuggott fel ismét.

Szalánczy megfogta Vas gróf kabátját s hátra huzta egy székre.

— Nos nem gondolod, hogy jó a tervem. Ezzel a leánnyal mesés mulatságot lehetne csinálni Székváron.

— Hiszen eszem ágában sincs kifogást tenni, de nagy kérdés, vállalkozik-e rea Magda s engedi-e a direktor.

— A direktorral elintézem én a dolgot. Téged pedig tartalak olyan ügyes embernek, hogy kapacitálni tudod Magdát.

— Na jó! Felvonas végén felmeryek hozzá. Megtudom hol szokott vacsorálni — akkor mi is oda megyünk s vacsora alatt megbeszéljük a dolgot.

Folyt. köv.

### KÖZGAZDASÁG.

**Szólóajtványok megbízhatósága.** A földmívelésügyi miniszteriumban tegnap délelőtt a magánfelek részéről elarusított szólóajtványok jósága, fajtisztasága és fajazonosága tekintetében felmerült panaszok folytán az e téren elkövetett visszaélések megakadályozása érdekében teendő intézkedések előkészítése céljából szűkebbkörű értekezlet volt, a melyen a miniszter s utóbb Kiss Pál állam,

titkár elnöklete alatt, a belügyi és igazságügyi miniszterek küdöttei, az országos magyar gazdasági egyesület képviselőiben Bernath Béla országgyűlési képviselő, Sándor János főispán, Sipos Arpad jogakadémiai tanár, a nagyváradi hegyközség elnöke s a földmívelésügyi miniszterium illetékes tanácsosai és szakközvegi vettek részt. Az értekezlet egyhangu ag oda nyilatkozott, hogy nem tökéletes forradasu vagy égyebkent hibás, nem fajtiszta és nem fajra azonos oltványok forgalomba bocsátása által elkövetett visszaélések megakadályozása érdekében szigoru intézkedéseket kell tenni. Elenk eszmecserere fejlődött azon kérdésre nézve, hogy a teendő óvintézkedések kizárólag magánjogi vagy pedig büntetőjogi irányuak legyenek-e s hogy a cél elérése, tudniillik a szőlővessző és szőlőajtványforgalom kifogastalanságának biztositására elegendő védelem szolgáltnak-e eddigi törvényeink, vagy pedig új törvényhozási intézkedés szükség-s-e? Az értekezleten mind a két nézetnek voltak szószólói. A többség azonban azt az álláponot foglalta el, hogy tekintettel egyrészt a kihagasi eljárás körülményes és költséges voltára és másrészt arra, hogy a rossz oltványok vasarlása folytán károsult felek kevesbbé a rossz iszemű eladó megbüntetése, mint inkább saját anyag káranak, elmaradt hasznának és idővesztésének értékbeli megtérítése van érdekében, a rossz szőlőajtványok forgalomba hozatalának kihagassa minősítése nem kívánatos és mellőzendő s a földmívelésügyi miniszter felkérendő volna, hogy az 1896. V. tcz. vegrehajlása sűrűn kibocsátott szőlővessző és szőlőajtványüzleti szokások nemely rendelkezéseinek megfelelő kibővitése, a szőlőbirtokosoknak különösen a kisgazdáknak minel szélesebb körökben való felvilágosítása és figyelmeztetése mellett, adminisztratív uton tegye meg az e részben szükséges intézkedéseket.

### Budapesti gabonatözsde.

jun. 28.

A készaruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

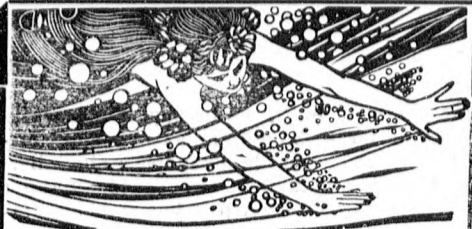
Bursa	kilos	Ar 100 kg.		kilos	100 kilogramm	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Bánsági	76	7.55	7.80	80	07.75	07.95
"	77	7.60	8.95	81	07.80	08.05
"	78	7.70	8.05	82	—	—
Tiszavidéki	79	7.75	8.10	—	07.80	08.90
"	76	7.50	7.75	80	08.05	08.25
"	77	7.55	7.80	81	—	—
Pest vidéki	78	7.70	07.85	82	08.90	08.95
"	79	7.75	08.00	—	07.85	08.05
"	79	7.20	7.40	80	07.90	—
Fehérmegyei	76	7.25	7.55	81	07.95	07.95
"	78	7.45	7.75	82	7.80	08.00
"	79	7.50	07.80	—	0.30	—
Bácskai	76	7.35	07.55	80	—	—
"	77	7.40	7.60	81	—	—
"	78	7.55	07.70	82	—	—
Északmag	79	7.60	07.85	—	—	—
"	76	0.00	0.00	80	—	—
"	79	0.00	0.00	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rzss elsőrendű	uj 70-72	6.60 6.75
" másodrendű	"	6.40 6.55
Árpa takarmánynak	"	5.80 6.00
" égetni való	60-62	5.60 5.80
" serfőzdei	64-66	0.00 0.00
Zab	uj 39-41	5.45 5.55
Tengeri bánsági	uj	5.55 5.70
" más nemű	"	0.00 0.00
Repce bánsági	"	—
Köles	"	5.00 5.30

### Sertésvásár.

**Kőbányai sertés piac.** jun. 26. Magyar elsőrendű Öreg n-hez (paronkint 400 kgm felüli 46-48 kr. Közép pnt 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialal közép (paronkint 251-320 kg. 50-15 kr. Fialal könnyű paronkint 250 kg. sulyban 45<sup>1</sup>/<sub>2</sub>-50 krig. Szerbiai: Nehéz pnt 260 kg. sulyban 48<sup>1</sup>/<sub>2</sub>-49 krig.

**Sertéslétszám:** 1900. évi jun. hó 25. napján volt készlet 44036 darab, jun. 26. felhajtott 560 drb. 1900 jun. 26 an elszállított 520 db. 27-ére maradt 44039 drb. A sertésüzlet irányzata lanyha.



Herczeg Metternich félé  
\*\*\*\*\* KÖNIGSWARTI

## RICHARD-FORRÁS

A világ legkitünőbb asztali vize.

\*\* Természetes szénsavdus tartalmánál fogva különösen alkalmas borral, gyümölcs-zörppel vagy likőrrel való keverésre. Fel-tűnő gyógyhatású emésztési za-varoknál, ugyszintén a légző és húgyólyag hurutos bántalmainál.  
\*\* Járványos betegségek ellen biztos óvszernek bizonyult. \*\*

Kapható helyben Geréby Fülöp utódai uraknál mint főraktárosoknál és minden jobb vendéglőben.

Országos főraktár és iroda:

Budapest VIII. József-körút 9.

Megrendelhető:

A szénsavas ásványvizek királya a borszéki borviz.

## Borszéki gyógyfürdőn

Erdély, Csikmegye,

a fürdő idény tart Junius 15-től Szeptember 15-ig.

Borszék Szász-Régen között kényelmes bérkocsik, június 1-től szept. 1-ig gyorskocsik közlekednek. Gyorskocsira előjegyezhetni

Miklós, Görögnél Szász-Régen.

Prospectussal, felvilágosítással szolgál az

## Igazgatóság, Borszék.

Posta, távirda, állandó fürdőorvos helyben.

Borszék, 1900. június hó.

Igazgatóság.

Kapható mindenütt; Debreczenben: Csanak József, Kontsek Géza, Geréby Fülöp utdai, Szabó Zsigmond és Félegyházi János uraknál.

Igazgatóságtól Borszék.

Tavaszi és nyári idény  
1900.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3,10 mtr. (frt 2,75, 3,70, 4,80 jó hosszú, teljes uri ölt.)  
- 6.- és 6,90 jobb  
- 7,75 finom  
- 8,85 finomabb  
- 10.- legfinomabb

Egy szelvény fekete szalon öltönyhöz 10 frt. valamint felöltő, szöveteket, turista-lódeneket, legfinomabb karnagynokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szolidaságáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. — Minták szállításért jótállás.  
A magánfelek előnyei tetemesek: szöveteket közvetlenül fenti cégétől a gyárhelyiségből rendelni.

## Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

## Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Lüszter köpeny  
6 frt.

Ing blous  
1 frt.

Őszi kabát, selyem  
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és 

 diszitett női kalapokat

## RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett  
női kalap 3 frt.

Búr kalap  
2 frt.

Selyem ernyő  
2 frt.